

Ržen: Je. Že tri leta.
Martina: Papa! Lepo te prosim, nehaj!
Pogačar: Že vem, kaj delam.
Martina: Nič ne veš.
Pogačar: Vem. — Gospod inženir! Martini bom dal več kakor polovico.
Ržen: Nikoli se nisem zanimal za to.
Martina: Papa! Neokusen si.
Pogačar (Martini): Molči ti sedaj! (Rženu.) Se niste zanimali, pa je prav, če veste. Več kakor polovico. Zahtevam pa, da mi še danes izročite Svoj načrt, ali pa Vam ne dam Martine.
Martina (sili v očeta): Papa! Reci, da tega nisi izgovoril.
Pogačar (jo odkloni): Sem, kakor pribito.
Ržen: Krivično trdi ste, gospod Pogačar.
Franica in Dana (prideta na verando).
Pogačar (jih pokaže): Za pričo bo vsa družina.
Ržen (stopi k Martini): Martina! Saj lahko narediva po svoje.
Martina: Vendar, Ivan —!
Ržen: Le povej!
Martina: Eden mora popustiti.
Franica: Martina! Pazi, kaj govoriš.
Ržen (Franici): Naj sama odloči.
Martina: Papa je res morda pretrd. Pa pomisli — saj sam veš, kako stojimo.
Ržen: Reci!
Martina: — Ko bi bili načrti moji, bi jih odstopila.
Franica (stopi k Martini): Nepremišljeno odgovarjaš.
Ržen: Premalo mi zaupa. (Se obrne od nje proč.)
Pogačar (Rženu): No —?
Ržen: Ne dam načrtov.
Pogačar: In jaz Vam Martine ne.
Ržen: Saj me sama več ne mara.
Martina: Ni res, Ivan.
Ržen: Ooo. Pa še kako je res.
Franica (Martini): Pojdiva! (Jo odpelje na desno.)
Pogačar: Ne dam —. Kaj jih boste res strgali kakor trmast otrok?
Ržen: Ne. — Sam bom zaprosil za dovoljenje.
Pogačar: Sam? S Svojo kajžo še temelja jezu ne izkopljete.
Ržen: Če pa združim tiste, ki so še moji, lahko zgradimo precej višjega kakor vidva z Grosom.
Pogačar: Pa menda ne mislite začeti še s kakšno zadrugo?
Ržen: Moram, ko ste mi razbili srenjo.
Pogačar: — Kakor rojen kaplan ste. Zakaj niste napravili materi veselja.
Dana (se jima počasi bliža).
Ržen (skloni glavo): Materi veselja —. (Se zravna.) Zato ne, da se lahko z obema rokama borim z zemljo, ki ubija dojenčcem očete. In še zato ne, da nekatere lahko branim z obema pestéma proti takim —. Ah, nič. (Zamahne z roko.)

Pogačar: Le recite! Proti takim kakor sem jaz.

Ržen: Da. Kakor ste Vi.

Pogačar: In taaak, naj bi postal moj zet? Nikoli!

Dana: Papa! Ko sem bila še majhna deklica, nam je pravila v samostanu sestra Klara, da včasih krokarji raztrgajo in požro svoje lastne mladiče. Nisem jim verjela. Kdo bi bil mislil, da bom odrasla uvidela, kako tudi ljudje to znajo.

Pogačar (stopi k njej): Ker sem te otroka premalo strahoval, naj popravim pri odrasli. (Ji da, da jo poniža v pričo Ržena, rahlo za ušnico.)

Dana (se umakne k Rženu): Ivan! —

Ržen (jo zakrije s hrbtom; Pogačarju v obraz): Tudi Dano bom branil — z obema pestéma.

Pogačar (se molče umakne).

Ržen (prime Dano, ki se zaupno nasloni nanj, in jo odpelje na vrt).

Pogačar (pogleda izpod čela za njima in zasiha): Zadruga —. (Dvigne glavo, kakor bi se bil domislil rešitve, in zaniha z roko za Rženom, katerega več ne vidi.) Ne boš —. Bolje jih poznam jaz kakor ti — sebične nevoščljivce.

Zastor pade.

»VIDI, DA IMA TUDI NJEGOVO SOLNCE, KATEREGA LEPOTA GA PREVZEMA, KO VZHAJA, SVOJ KRIŽ.«

FR. BÍLEK: ILUSTRACIJA K O. BŘEZINE
KNJIGI HUDBA PRAMENŮ.